

UDO

FIONA BARTON

VICA

Preveo
Marko Mladenović

— Laguna —

Naslov originala

Fiona Barton
THE WIDOW

Copyright © Fiona Barton, 2016

First published in Great Britain in 2016 by Bantam Press
an imprint of Transword Publishers.

Translation rights arranged by Madeleine Milburn Ltd.
All rights reserved.

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Za Garija, Toma i Lusi,
bez kojih ništa ne bi imalo smisla.*

Dragi čitaoče,

Mnogo vremena u životu posvetila sam posmatranju ljudi. Ne samo u kafeima i na železničkim stanicama, već zato što mi je to posao. Kao novinarka, ja sam profesionalni gledalac – „obučeni posmatrač“, volimo da se šalimo – koji zapaža govor tela i osobenosti u govoru što nas čine posebnim i zanimljivim drugima.

Tokom godina intervjuisala sam žrtve, krivce, poznate i obične ljude koje je snašla tragedija ili im se osmehnula sreća. Začudo, u sećanju mi nisu uvek ostajali oni u žiži pažnje. Često mi iz glave ne izlaze upravo ljudi na obodu, igrači sporednih uloga u drami.

Na velikim suđenjima – za opštepoznate i stravične zločine koji dospevaju u naslove – hvatala sam sebe kako posmatram ženu čoveka na optuženičkoj klupi i pitam se šta li ona zaista zna, ili dozvoljava sebi da zna.

Sigurno ste je videli i vi, na vestima. Možda morate da obratite pažnju, ali ona je tu, stoji ćutke iza svog čoveka na stepenicama suda. Klima glavom i steže ga za mišku dok on tvrdi da je nevin, zato što veruje u njega.

Ali šta se događa kada se kamere spakuju i svet prestane da gleda?

Uporno mi se javlja prizor dvoje ljudi koji jedu pastirsku pitu, kao i bilo koji drugi par u njihovoj ulici, ali ne mogu da razgovaraju. Čuje se samo škripa pribora za jelo po porcelanu dok se oni bore sa sumnjama koje se provlače ispod ulaznih vrata njihovog doma u predgrađu.

Jer, u odsustvu svedokâ i svega što odvraća pažnju, maske ne mogu a da ne padnu.

Zanimalo me je – morala sam da saznam – kako ta žena izlazi na kraj s poimanjem da je njen muž – čovek koga je izabrala – možda čudovište.

I tako je nastala Džin Tejlor. Ona je ta žena što ćuti, koju sam tako često viđala na stepenicama suda, supruga koju sam primećivala kako gleda, bez izraza na licu, dok njen muž svedoči.

U ovom, mom prvom romanu, Džin iznosi javnu i privatnu verziju obožavanog muža i srećnog braka koji kreće naopako kada jedno dete nestane a njoj se na pragu pojave policija i novinari.

Nadam se da ćete uživati u ovoj knjizi. Ja sam uživala dok sam je pisala i ne mogu dovoljno da zahvalim Džin Tejlor – i ženama koje su je nadahnule.

Fiona Barton

Prvo poglavlje

Sreda, 9. jun 2010.

Udovica

ČUJEM JE KAKO KRCKA dok ide stazom. Kako nespretno gazi na visokim potpeticama. Još malo i biće na vratima. Okleva i sklanja kosu s lica. Lepa odeća. Sako s velikim dugmetima, pristojna haljina ispod njega i naočare na glavi. Nije ni Jehovin svedok ni iz Laburističke stranke. Mora da je novinarka, ali nije nalik onima što obično dolaze. Ona mi je druga danas – četvrta ove nedelje, a tek je sreda. Kladim se da će reći: „Izvinite što vas uznemiravam u ovako teškom trenutku.“ Svi to kažu i slože onu glupavu facu. Kao da im je stalo.

Sačekaću da vidim hoće li zvoniti dvaput. Onaj čovek jutros nije. Nekima je očito strašno dosadilo da pokušavaju. Odlaze čim sklone prst sa zvona, pa se vraćaju stazom što brže mogu, ulaze u kola i odlaze. Šefovima mogu da kažu da su pokucali na vrata ali da nije bila tu. Jadno.

Ona zvoni dvaput. Zatim glasno kuca: *kuc-kuc-kuc-kuc-kuc-kuc*. Kao policajac. Primećuje me kako gledam kroz prorez sa strane mojih čipkanih zavesa i upućuje mi veliki osmeh. Holivudski osmeh, govorila je moja mama. Potom ponovo kuca.

Kada otvorim vrata, daje mi bocu mleka s praga i kaže: „Bolje vam je da ne ostavljate ovo napolju, pokvariće se. Da uđem? Jeste li pristavili čajnik?“

Ne mogu ni da dišem, a kamoli da govorim. Ona se opet smeši, glave nakrivljene na stranu. „Ja sam Kejt“, kaže. „Kejt Voters, novinarka *Dejli posta*.“

„Ja sam...“, počinjem, shvativši namah da nije pitala.

„Znam ko ste, gospođo Tejlor“, kaže ona. Neizgovorene ostaju reči: *Vi ste priča*. „Hajde da ne stojimo ovde napolju“, kaže. I dok govori, nekako, već je ušla.

Odveć sam zapanjena razvojem događaja da bih nešto rekla, a ona uzima moje ćutanje kao dozvolu da unese mleko u kuhinju i skuva mi čaj. Ulazim za njom – kuhinja nije velika i pomalo je gužva dok ona žustro otvara sve ormariće u potrazi za šoljama i šećerom. Ja samo stojim i puštam da se sve to događa.

Ona čavrlja o kuhinjskim elementima. „Kakva divna kuhinja! Izgleda kao nova – volela bih da je moja ovakva. Jeste li je vi ugradili?“

Kao da razgovaram s drugaricom. Nije onako kako sam zamišljala razgovor s novinarom. Mislila sam da će ličiti na policijsko saslušanje. Mislila sam da će to biti iskušenje, ispitivanje. Tako je govorio moj muž Glen. Ali, nekako, nije tako.

Govorim: „Da, izabrali smo bela vrata i crvene ručke zato što je izgledala tako čisto.“ Stojim u svojoj kući i raspravljam o kuhinjskim elementima s novinarkom. Glena bi udarila kap.

Ona pita: „Ovuda, jelda?“, a ja joj otvaram vrata dnevne sobe.

Nisam sigurna želim li je ovde – nisam sigurna kako se osećam. Nije mi u redu da se sada pobunim – ona samo sedi sa šoljom čaja u ruci i ćaska. Začudo, baš uživam u pažnji.

Sad kada Glenu više nema, ponekad sam pomalo usamljena u ovoj kući.

A izgleda da ona zna šta radi. Zapravo je baš lepo što neko opet brine o meni. Počinjala sam da paničim da ću sa svime morati sama da izlazim na kraj, ali Kejt Voters govori da će ona sve srediti.

Samo treba da joj ispričam sve o svom životu, kaže.

O svom životu? Ne zanimam je zaista ja. Nije došla mojom stazom da sluša o Džin Tejlor. Zanima je istina o njemu. O Glenu. Mom mužu.

Vidite, muž mi je umro pre tri nedelje. Udario ga je autobus tačno ispred supermarketa *Sejnsberi*. Išao je i zakerao mi što sam kupila pogrešne žitarice, a sledećeg trenutka bio je mrtav na kolovozu. Povrede glave, rekli su. U svakom slučaju, mrtav. Samo sam stajala i gledala ga kako leži. Ljudi su se rastrčali da nađu ćebad i bilo je malo krvi na pločniku. Mada ne mnogo. Njemu bi bilo drago. Nije voleo nikakav nered.

Svi su bili vrlo ljubazni i pokušavali su da me spreče da vidim njegovo telo, a ja nisam mogla da im kažem da mi je drago što ga nema. Nema više njegovih gluposti.

Drugo poglavlje

Sreda, 9. jun 2010.

Udovica

NARAVNO, POLICIJA JE DOŠLA U bolnicu. Čak se i inspektor Bob Sparks pojavio u urgentnom centru da razgovara sa mnom o Glenu.

Ništa nisam rekla ni njemu ni bilo kome drugom. Rekla sam im da nema šta da se kaže, da sam previše uznemirena da bih govorila. Malo sam plakala.

Inspektor Bob Sparks je toliko dugo deo mog života – već preko tri godine – ali mislim da će možda nestati s tobom, Glene.

Ništa od ovoga ne govorim Kejt Voters. Ona sedi u drugoj fotelji u dnevnoj sobi, pažljivo drži šolju čaja i migolji nogom.

„Džin“, kaže – nema više „gospođo Tejlor“, primećujem – „prošla nedelja vam je sigurno bila strašna. I to nakon svega što ste već doživeli.“

Ne govorim ništa, samo zurim u krilo. Nema ona pojma šta sam ja doživela. U stvari, niko nema pojma. Nikada

nikome nisam mogla da kažem. Glen je govorio da je tako najbolje.

Čekamo u tišini, a onda ona pokušava drugačijim pristupom. Ustaje i uzima jednu našu fotografiju s police iznad kamina – oboje se smejemo nečemu.

„Tako ste mladi“, kaže. „Je li ovo pre nego što ste se venčali?“
Klimam glavom.

„Jeste li se dugo poznavali pre toga? Jeste li se upoznali u školi?“

„Ne, ne u školi. Upoznali smo se na autobuskoj stanici“, kažem joj. „Bio je vrlo zgodan i zasmejavao me je. Imala sam sedamnaest godina i učila zanat u jednom frizerskom salonu u Griniču, a on je radio u banci. Bio je malo stariji i nosio je odelo i dobre cipele. Bio je drugačiji.“

Ovako kako pričam liči na kakav ljubavni roman, a Kejt Voters sve željno upija, škraba u svesku, pilji u mene preko tih malih naočara i klima glavom kao da razume. Neće me prevariti.

U stvari, Glen isprva nije ličio na romantičnog čoveka. Naše udvaranje je uglavnom bilo u mraku – bioskop, zadnje sedište njegovog eskorta, park – i nije bilo mnogo vremena za razgovor. Ali sećam se kada mi je prvi put rekao da me voli. Svu su me podišli trnci, kao da osećam svaki delić kože. Osećala sam se živom prvi put u životu. Rekla sam mu da volim i ja njega. Silno. Da ne mogu ni da jedem ni da spavam koliko mislim na njega.

Mama mi je govorila da sam „opčinjena“ dok sam odsutno dangubila po kući. Nisam znala šta to znači, „opčinjenost“, ali sam želela da stalno budem s Glenom, a tada je i on govorio da oseća isto. Mislim da je mama bila malo ljubomorna. Oslanjala se na mene.

„Previše se oslanja na tebe, Džini“, govorio je Glen. „Nije zdravo da svuda ideš sa ćerkom.“

Pokušavala sam da mu objasnim da se mama plaši da sama izlazi iz kuće, ali Glen je govorio da je sebična.

Bio je vrlo zaštitnički nastrojen: birao mi je mesto u pabu daleko od šanka – „Ne bih da ti bude preglasno“ – i naručivao za mene u restoranima da bih probala nove stvari – „Svideće ti se ovo, Džini, samo probaj.“ I tako sam probala i katkada su nove stvari bile krasne. Ućutao bi se kad bih mu se usprotivila. Nisam to mogla da podnesem. Imala sam osećaj da sam ga razočarala.

Nikada nisam izlazila s nekim poput Glena, nekim ko zna šta hoće u životu. Ostali momci su bili samo to – momci.

Dve godine kasnije, kada me je zaprosio, Glen nije klekao na jedno koleno. Držao me je vrlo čvrsto i rekao: „Ti si moja, Džini. Mi smo jedno za drugo... Hajde da se venčamo.“

Dotada je već ionako pridobio mamu. Dolazio je sa cvećem – „Nešto za drugu ženu u mom životu“, rekao bi da se ona zakikoće pa razgovarao s njom o *Krunidbenoj ulici** ili o kraljevskoj porodici, a mama je uživala. Govorila je da sam srećnica. Da sam se preporodila pored njega. Da će on napraviti nešto od mene. Da vidi da će on voditi računa o meni. I vodio je.

„Kakav je bio, tada?“ ,pita Kejt Voters, naginjući se napred da me podstakne. Tada. Misli, pre svega onog rđavog.

„Oh, bio je divan čovek. Vrlo nežan i pažljiv; sve je hteo da mi dâ“, kažem. „Stalno mi je donosio cveće i poklone. Govorio je da sam ona prava. Sve to me je oborilo s nogu. Imala sam samo sedamnaest godina.“

Mnogo joj se dopada. Sve zapisuje smešnim švrakopisom pa diže glavu. Trudim se da se ne nasmejem. Osećam kako

* Engl.: *Coronation Street* – britanska TV sapunica. (Prim. prev.)

histerija raste, ali na kraju izlazi kao jecaj, a ona pruža ruku da me dodirne po mišici.

„Nemojte se potresati“, kaže. „Sada je sve gotovo.“

I jeste. Nema više policije, nema više Glena. Nema više njegovih gluposti.

Ne sećam se tačno kada sam to počela tako da zovem. Počelo je dobrano pre nego što sam mogla da mu nadenem ime. Bila sam suviše zaokupljena time da nam brak bude savršen, počev od svadbe u kući *Čarlton*.

Mama i tata su smatrali da sam premlada sa devetnaest godina, ali mi smo ih ubedili. Zapravo, ubedio ih je Glen. Bio je strašno rešen, strašno posvećen meni, pa je tata na kraju pristao i proslavili smo uz bocu lambruska.

Pošto sam im bila jedinica, za svadbu su dali malo bogatstvo, a ja sam po ceo dan gledala s mamom slike u svadbenim časopisima i sanjala o svom velikom danu. Moj veliki dan. Kako sam se samo držala za to i ispunila život time. Glen se nikada nije mešao.

„To je tvoj teren“, rekao bi i nasmejao se.

Zvučalo je kao da i on ima neki teren. Mislila sam da se verovatno radi o njegovom poslu; on je glavni hranitelj, govorio je. „Znam da zvuči staromodno, Džini, ali želim da vodim računa o tebi. Još si vrlo mlada i sve nam tek predstoji.“

Oduvek je imao velike ideje, koje su zvučale strašno uzbudljivo kada je govorio o njima. Postaće poslovođa ogranka, a onda će otići i osnovati sopstveno preduzeće. Biće sâm svoj gazda i zarađivaće gomilu novca. Mogla sam da ga zamislim u otmenom odelu, sa sekretaricom i velikim kolima. A ja, ja ću biti uz njega. „Nemoj nikada da se promeniš, Džini. Volim te baš takvu kakva si“, rekao bi.

I tako smo kupili kuću broj 12 i uselili se posle venčanja. I nakon svih ovih godina, i dalje smo ovde.

Sa prednje strane kuća je imala vrt, ali smo ga posuli šljunkom „da uštedimo na košenju trave“, rekao je Glen. Meni se trava veoma dopadala, ali Glen je voleo da sve bude uredno. U početku je bilo teško, kada smo počeli da živimo zajedno, pošto sam ja oduvek bila malo neuredna. Mama je među dlakama ispod mog kreveta kod kuće većito nalazila prljave tanjire i rasparene čarape. Glen bi umro da je pogledao.

I sad ga vidim kako stiska zube i škilji, kada me je uhvatio kako rukom sklanjam mrve sa stola na pod nakon što smo užinali jedne večeri, na početku braka. Nisam ni znala da to radim – sigurno sam to uradila sto puta bez razmišljanja, ali više nikada to nisam ponovila. On mi je pomogao u tom pogledu, naučio me da radim kako treba da bi kuća bila lepa. Voleo je da kuća bude lepa.

U početku, Glen mi je pričao sve o svom poslu u banci – o odgovornostima koje ima, kako se mlađe kolege uzdaju u njega, o šalama koje radnici zbijaju jedni s drugima, o šefu koga ne podnosi – „Misli da je bolji od svih, Džini“ – i o ljudima s kojima radi. O Džoj i Liz iz kancelarije pozadi; o Skotu, jednom od radnika na šalterima, koji ima užasnu kožu i zbog svega crveni; o Mej, pripravnici koja neprestano greši. Obožavala sam da ga slušam, da budem upućena u njegov svet.

Valjda sam i ja njemu pričala o svom poslu, ali kao da smo se brzo vraćali na banku.

„Frizeraj nije najuzbudljiviji posao na svetu“, rekao bi on, „ali ti ga odlično radiš, Džini. Baš se ponosim tobom.“

Pokušava da mi ulije samouverenosti, govorio je. I uspevalo mu je. Glenova ljubav mi je pružala osećaj sigurnosti.

Kejt Voters me gleda; opet radi ono s glavom. Dobra je, priznajem. Nikada ranije nisam razgovarala s nekim

novinarom, osim da ga oteram, a kamoli pustila nekog u kuću. Dolaze nam na vrata već godinama, s vremena na vreme, ali do danas niko nije dospeo unutra. Glen se pobri-
nuo za to.

Ali on više nije tu. A i čini mi se da je Kejt Voters drugačija. Rekla mi je da oseća „pravu vezu“ sa mnom. Kaže da ima utisak da se poznajemo godinama. A ja znam šta hoće da kaže.

„Mora da je njegova smrt bila strašan šok“, govori, ponovo me stežući za mišicu. Nemo klimam glavom.

Ne mogu da joj kažem kako sam počela da ležim budna, priželjkujući Glenovu smrt. Pa dobro, ne baš smrt. Nisam želela da on trpi bol, ni da pati ni bilo šta slično, samo sam želela da više ne bude tu. Maštala sam o trenutku kada će me pozvati policija.

„Gospođo Tejlor“, rekao bi dubok glas, „strašno mi je žao, ali imam ružne vesti.“ U očekivanju sledećeg dela bezmalo bih se zakikotala. „Gospođo Tejlor, bojim se da vam je suprug poginuo u saobraćajnoj nesreći.“

Zatim bih videla sebe – stvarno videla sebe – kako plačem i uzimam telefon da se javim njegovoj mami i kažem joj. „Meri“, rekla bih, „strašno mi je žao, ali imam neke ružne vesti. Radi se o Glenu. Mrtav je.“

Čujem zaprepašćenost u njenom uzdahu. Osećam nje-
nu tugu. Osećam saosećanje prijateljâ zbog mog gubitka; porodica se okuplja oko mene. A onda potajna ushićenost.

Ja, ucveljena udovica. Ne zasmeyavajte me.

Razume se, kada se to zaista dogodilo, nije izgledalo ni izbliza tako stvarno. Njegova mama je načas zvučala kao da je odahnula isto koliko i ja što je sve gotovo, a onda je spustila slušalicu da oplakuje sina. Nije bilo prijatelja kojima bih rekla, a oko mene se okupila samo šaćica porodice.

Kejt Voters bodro govori kako mora da se posluži toaletom i hoće da skuva još jedan čaj, a ja je puštam da ide svojim poslom, dajem joj šolju i pokazujem toalet u prizemlju. Kada ode, brže-bolje gledam po sobi, kako bih se uverila da negde nema Glenovih stvari. Nikakvih suvenira koje bi ona ukrala. Glen me je upozorio. Ispričao mi je sve priče o novinarima. Čujem je kako pušta vodu a onda se, nakon izvesnog vremena, ponovo pojavljuje s poslužavnikom i opet počinje o tome koliko sam ja sigurno izuzetna žena, tako odana.

Ne prestajem da gledam fotografiju s venčanja na zidu iznad kamina na plin. Izgledamo tako mlado da smo mogli biti i u odeći svojih roditelja. Kejt Voters me vidi kako gledam i skida fotografiju sa zida.

Seda na naslon za ruku moje fotelje i gledamo je zajedno. Šesti septembar 1989. Dan kada smo stupili u brak. Ne znam zašto, ali počinjem da plačem – prve prave suze otkako je Glen umro – a Kejt Voters me grli jednom rukom.

Treće poglavlje

Sreda, 9. jun 2010.

Novinarka

KEJT VOTERS MENJA POLOŽAJ u fotelji. Nije trebalo da popije onu šolju kafe pre dolaska – zbog te kafe i čaja, bešika joj šalje pozive u pomoć i možda će morati da ostavi Džin Tejlor samu s njenim mislima. To nije pametno u ovoj fazi igre, pogotovo što se Džin malo ućutala, pa pijucka čaj i netremice gleda u daljinu. Kejt očajnički želi da ne naruši odnos koji gradi s njom. Nalaze se u vrlo osetljivoj fazi. Prestanu li da se gledaju u oči, čitavo raspoloženje može da se promeni.

Njen muž Stiv je jednom uporedio njen posao s prikradanjem životinji. Popio je malo previše riohe* i pravio se važan na jednoj večeri.

„Primiče se sve bliže i bliže, podmeće im trunčice ljubavnosti i humora, nagoveštava novac koji im se smeši, priliku da ispričaju svoju stranu priče, dok ne počnu da joj jedu iz ruke. To je prava umetnost“, reče on gostima za njihovim trpezarijskim stolom.

* Crno ili belo vino iz istoimene oblasti u severnoj Španiji. (Prim. prev.)

Bile su to njegove kolege sa odeljenja za onkologiju, a Kejt je sedela tamo, s profesionalnim osmehom na licu, i mrmrljala: „Daj, mili, valjda me poznaješ malo bolje“, dok su se gosti snebivljivo smejali i pijuckali vino. Dok je prala sudove, bila je besna i pljuskala je sapunicu po podu kako je ubacivala šerpe u sudoperu, ali Stiv ju je zagrlio i poljupcem iznudio pomirenje.

„Znaš koliko ti se divim, Kejt“, reče on. „Sjajna si u tome čime se baviš.“

Poljubila je i ona njega, ali bio je u pravu. Ostvariti trenutnu vezu sa osumnjičenim neznancem – čak neprijateljski nastrojenim – ponekad je zaista igra ili zavodljiv ples. Ona to obožava. Obožava nalet adrenalina kada prva dospe na prag, pre konkurencije, kada pozvoni i začuje zvuke života u kući, i vidi kako se menja svetlost u mlečnom staklu dok taj neko prilazi, a onda, kada se vrata otvore, u potpunosti se uživljava u ulogu.

Novinari imaju različite tehnike na pragu; jedan prijatelj s kojim se obučavala svoju zove, pogledom poslednjeg šteneta u korpi, čiji je cilj da izmami saosećanje; jedna prijateljica uvek krivi urednika vesti što je tera da ponovo kuca na vrata, dok je druga jednom prilikom gurnula jastuk ispod pulovera i pravila se da je trudna, pa zamolila da se posluži toaletom kako bi ušla.

To nije Kejtin stil. Ona ima sopstvena pravila: uvek se osmehuj, nikada nemoj stajati preblizu vratima, ne počinji izvinjenjem i pokušaj da skreneš pažnju sa činjenice da si u potrazi za pričom. I ranije se služila štosom s bocom mleka, ali mlekari su soj koji odumire. Vrlo je zadovoljna sobom što je kroz ova vrata prošla s takvom prividnom lakoćom.

Istini za volju, uopšte joj se nije išlo. Trebalo je da stigne u kancelariju i popuni troškovnik pre nego što joj prođe račun

za kreditnu karticu i proguta sav novac kojim raspolaže. Ali urednik vesti nije hteo ni da čuje.

„Idi i pokučaj udovici na vrata – to ti je usput“, viknuo je Teri Dikon u slušalicu preko naslova radio-vesti koje su treštale pored njega. „Nikad se ne zna. Možda ti se danas osmehne sreća.“

Kejt uzdahnu. Odmah je znala na koga Teri misli. Postojala je samo jedna udovica koju su svi želeli da intervjuišu te nedelje, ali znala je i da je to ugažena staza. Već je pokušavalo troje njenih kolega iz *Posta* – i bila je uverena da je zasigurno poslednji novinar u zemlji koji će pokucati na ta vrata.

Maltene.

Kada je dospela do skretanja u ulicu Džin Tejlor, ona mahinalno proverila ima li drugih novinara i smesta spazila čoveka iz *Tajmsa* kako stoji pored automobila. Dosadna kravata, zakrpe na laktovima i razdeljak sa strane. Klasika. Polako je vozila napred dok je saobraćaj milio glavnom ulicom, ali jednim okom je motrila na neprijatelja. Moraće da obiđe još jedan krug oko bloka i da se nada da će on otići dok se ne bude vratila.

„Dođavola“, promumla, davši levi migavac i skrenuvši u jednu bočnu ulicu da se parkira.

Petnaest minuta kasnije i nakon što je prelistala dnevne novine, Kejt ponovo stavi pojas i upali auto. Tada joj zazvoni telefon i ona počela da kopa duboko po torbi da ga pronađe. Iščeprkavši ga, vide na ekranu ime „Bob Sparks“, pa opet ugasi motor.

„Zdravo, Bobe, kako si? Šta se događa?“

Inspektor Bob Sparks je nešto želeo; to je bilo očigledno. Nije bio od onih što zovu čisto ćaskanja radi i ona se opkladi sa sobom da će poziv trajati kraće od šezdeset sekundi.

„Zdravo, Kejt. Dobro sam, hvala. U poslu – znaš kako je. Imam dva-tri slučaja, ali ništa zanimljivo. Vidi, Kejt, samo sam se pitao radiš li još na slučaju Glena Tejlora.“

„Zaboga, Bobe, vidiš li me preko kamere za nadzor ili šta već? Upravo se spremam da pokucam Džin Tejlor na vrata.“

Sparks se nasmeja. „Ne brini. Koliko ja znam, nisi na spisku za prismotru.“

„Trebalo li nešto da znam pre nego što je budem videla?“, upita Kejt. „Išta novo od smrti Glena Tejlora?“

„Ne, ne baš.“ U njegovom glasu čulo se razočaranje. „Pitao sam se da nisi ti nešto čula. Bilo kako bilo, bio bih ti zahvalan ako bi me obavestila u slučaju da Džin nešto kaže.“

„Javiću ti se posle“, reče ona. „Ali verovatno će mi zalupiti vrata u lice. To je uradila svim ostalim novinarima.“

„Važi, čujemo se kasnije.“

Kraj razgovora. Ona pogleda telefon i nasmeši se. Četrdeset jedna sekunda. Novi rekord. Moraće da ga zadirkuje zbog toga kada se sledeći put budu videli.

Pet minuta kasnije dokrstarila je ulicom Džin Tejlor, sada slobodnom od medija, i došla stazom do kuće.

Sad joj treba priča.

Oh, zaboga, kako da se usredsredim?, pomisli, zarivajući nokte u šaku da odvrati sebi pažnju. Ne – ne вреди.

„Izvinite, Džin, ali smem li da se poslužim toaletom?“, upita sada, osmehujući se skrušeno. „Čaj samo prođe kroz tebe, zar ne? Skuvaću nam još jedan ako hoćete.“

Džin klimnu glavom pa ustade da je povede. „Ovuda“, reče ona, pa se skloni da se Kejt provuče mimo nje u divno utočište toaleta u prizemlju.

Perući ruke mirisnim sapunom za goste, Kejt podiže glavu i ugleda svoj odraz u ogledalu. Izgleda pomalo umorno, pomisli, gladeći neposlušnu kosu i lupkajući se jagodicama

prstiju po podočnjacima, shodno uputstvu devojke koja joj povremeno radi tretman lica.

Sama u kuhinji, dokono je čitala poruke i magnetne na frižideru dok čeka da provri voda u čajniku. Spiskovi za kupovinu i suveniri sa odmorâ; ničega naročitog za nju ovde. Jedna fotografija Tejlorovih uslikana u nekom restoranu na plaži prikazivala je par kako se smeši i podiže čaše prema aparatu. Glen Tejlor, razbarušene tamne kose i sa osmehom primerenim odmoru, i Džin, tamnoplave kose prigodno isfrizirane i uredno zadenute iza ušiju, sa šminkom za izlazak neznatno razmazanom od toplote, i onim pogledom iskosa u muža.

Punim obožavanja ili strahopoštovanja?, zapita se Kejt.

Poslednjih nekoliko godina očito je ostavilo traga na ženi na fotografiji. Džin je sedela i čekala u vojničkim pantalonama, širokoj majici i džemperu na zakopčavanje, a kosa joj se izvlačila iz patrljka od repa. Stiv je vazda zadirkuje kako primećuje sitnice, ali to joj je u opisu radnog mesta. „Ja sam obučeni posmatrač“, šalila se ona i uživala u ukazivanju na sitne, indikativne pojedinosti. Odmah je spazila Džinine grube i ispucale ruke – frizerske ruke, pomislila je u sebi – i zanoktice, iskrzane od nervoznog griženja.

Bore oko udovičinih očiju pripovedale su sopstvenu priču.

Kejt izvadi telefon i uslika fotku sa odmora. Primitila je da je sve u kuhinji besprekorno – ni nalik njenoj, gde bi njeni maloletni sinovi, bez sumnje, ostavili tragove ostataka od doručka – umrljane šolje za kafu, prokislilo mleko, polu-pojeden tost, teglu džema bez poklopca iz koje viri nož. I obavezno prljavi fudbalski dres koji trune na podu.

Čajnik – zajedno s mislima o kući – ugasio se, pa ona pripremi čaj i odnese šolje na poslužavniku.

Džin je piljila u prazno, obrađujući zubima palac.

„Tako je već bolje“, reče Kejt, bupnuvši na fotelju. „Izvinite zbog onoga. E sad, gde smo ono stale?“

Morala je priznati da počinje da brine. Provela je skoro sat vremena sa Džin Tejlor i ima svesku punu raznih sitnica o njenom detinjstvu i početku braka. Ali to je sve. Kad god se malčice primakne priči, Džin promeni temu na nešto bezopasno. U jednom trenutku povele su dugu raspravu o izazovima vaspitavanja dece, a onda je nastala kratka stanka kada se Kejt konačno javila na jedan od upornih poziva iz kancelarije.

Teri je bio van sebe kada je čuo gde se Kejt nalazi. „Sjajno!“, vikao je u slušalicu. „Svaka čast. Šta kaže? Kada možeš da dostaviš članak?“

Pod budnim pogledom Džin Tejlor, Kejt promrmlja: „Samo trenutak, Teri. Ovde nije dobar prijem“, pa izađe u vrt iza kuće, umorno zavrtevši glavom da bi pokazala Džin koliko je tobože najeđena.

„Pobogu, Teri, sedela sam pored nje. Ne mogu sada da razgovaram“, procedi ona kroz zube. „Da budem iskrena, ide pomalo sporo, ali mislim da se polako otkravljuje. Pusti me da nastavim.“

„Jesi li je nagovorila da potpiše ugovor?“, upita Teri. „Nek potpiše ugovor pa onda ne moramo da žurimo sa čitavom pričom.“

„Neću da je uplašim tako što ću forsirati, Teri. Daću sve od sebe. Čujemo se kasnije.“

Kejt razdražljivo isključi telefon i razmotri svoj sledeći potez. Možda jednostavno treba odmah da pomene novac. Odradila je čaj i saosećanje i sada mora da prestane da obigrava.

Na kraju krajeva, Džin je možda u ozbiljnoj besparici sada kada joj je muž umro.

Više ga nema da donosi zaradu. Niti da je sprečava da govori.

Četvrto poglavlje

Sreda, 9. jun 2010.

Udovica

SAT KASNIJE, ONA JE JOŠ TU. Pre današnjeg dana, zamolila bih je da ide. Nikada mi nije bilo teško da kažem ljudima iz novina da se nose kada pokucaju na vrata. Lako je kada su tako neučtivi. „Dobar dan“, kažu, a zatim prelaze pravo na pitanja. Neprijatna, nametljiva pitanja. Kejt Voters nije pitala ništa teško. Za sada.

Razgovarale smo o mnogo čemu: o tome kada smo Glen i ja kupili kuću, o cenama nekretnina u ovom kraju, o tome šta smo menjali u kući, o ceni farbe za zidove, o komšiluku, o tome gde sam odrasla i išla u školu i tome slično. Ona upada u sve što govorim. „Oh, i ja sam išla u takvu školu. Nisam podnosila nastavnike, a vi?“ I tome slično. Navodi me da pomislim da čavrljam s drugaricom. Da je ista kao i ja. Pametno joj je to, u stvari, a možda to radi svaki put kada nekoga intervjuiše.

Zapravo i nije tako loša. Mislim da bi baš mogla da mi se sviđi. Duhovita je i izgleda blago, ali možda je sve to gluma.

Priča mi o svom mužu – svom „matorom“, kako ga zove – i kako kasnije mora da ga zvrncne da bi mu javila kako će možda kasno doći kući. Nisam sigurna zašto će okasniti – još nije ni vreme za ručak a ona živi na trideset minuta vožnje odavde Južnim kružnim putem – ali kažem joj da ga pozove odmah da ne bi brinuo. Glen bi brinuo. Izribao bi me kada bih ostala negde a da mu ne kažem. „To nije u redu prema meni, Džini“, rekao bi. Ali njoj to ne govorim.

Kejt se smeje i kaže da je njen matori već navikao, ali da će se žaliti jer će morati da se bavi decom. Ima pubertetlije, kaže, Džejka i Fredija, koji ne umeju da se ponašaju i nikoga ne šljive.

„Moraće da spremi večeru“, kaže ona. „Ali kladim se da će naručiti picu. Momci će biti presrećni.“

Po svoj prilici, momci izluđuju nju i njenog matorog, pošto neće da spremaju svoje sobe.

„Žive u svinjcu, Džin“, kaže. „Nećete verovati koliko sam činija sa žitaricama pronašla u Džejkovoju sobi. Praktično čitav servis za ručavanje. I svake nedelje gube čarape. Naša kuća je kao Bermudski trougao za čarape i obuću.“ Pa se opet smeje jer ih voli, bio svinjac ili ne.

Ja samo razmišljam: Džejk i Fredi, kakva divna imena. Odlazem ih za kasnije, za svoju zbirku, i klimam glavom kao da razumem kako joj je. Ali ne razumem, zar ne? Volela bih da imam njene probleme. Volela bih da imam nekog pubertetliju da mu zanovetam.

U svakom slučaju, hvatam sebe kako govorim: „Glen je umeo da bude malo težak kada bih zapustila kuću“, naglas. Samo sam htela da joj pokažem da i ja imam problema, da sam ista kao i ona. Glupavo, u stvari. Kako bih ikada mogla da budem ista kao ona? Ili bilo ko drugi? Ja.

Glen je oduvek govorio da sam drugačija. Kada smo izlazili razmetao se mnome, govorio ortacima da sam posebna.

Nisam to zaista mogla da shvatim. Radila sam u salonu po imenu *Kosa danas* – mala šala Lesli, vlasnice – i po čitav dan prala kosu i kuvala kafu ženama u menopauzi. Mislila sam da će frizerski poziv biti zabavan – čak glamurozan. Mislila sam da ću šišati i stvarati nove stilove, ali sa sedamnaest godina bila sam na dnu lestvice.

„Džin“, doviknula bi mi Lesli, „možeš li da opereš kosu mojoj gosposi pa da pometeš oko stolica?“ Ni „molim“ ni „hvala“.

Mušterije su bile u redu. Volele su da mi preporučavaju sve svoje novosti i probleme jer sam ih slušala i nisam pokušavala da im dajem savete kao Lesli. Klimala sam glavom, osmehivala se i sanjarila dok su one razglabale o svom unuku koji duva lepak ili komšinici koja baca izmet svog psa preko ograde. Prolazili su čitavi dani a da ja ne izrazim mišljenje osim: „To je baš lepo“, ili izmišljam planove za odmor da bih održavala razgovor. Ali nisam odustala. Završila sam školu, naučila da šišam i farbam, i počela da dobijam sopstvene mušterije. Nije to bilo preterano dobro plaćeno, ali zaista nisam bila sposobna ni za šta drugo. U školi se nisam trudila. Mama je govorila ljudima da sam disleksična, ali istina je da nisam mogla da se bakćem.

Onda se pojavio Glen i odjednom sam postala „posebna“.

Na poslu se ništa nije mnogo promenilo. Ali nisam se družila s tri ostale devojke pošto Glen nikada nije voleo da izlazim sama. Govorio je da su ostale devojke neudate i u potrazi za seksom i cirkom. Ako su ikakav pokazatelj bile njihove priče u ponedeljak ujutru, verovatno je imao pravo, ali ja sam samo smišljala izgovore i na kraju su prestale da me zovu.

Uživala sam u poslu pošto sam mogla da odlutam u mislima i nije bilo stresa. Osećala sam se sigurno – mirisi hemikalija

i ispravljene kose, zvuci ćaskanja i tekuće vode, brujanje fenova i predvidivost svega toga. Mojim danom vladala je knjiga zakazanih termina, ubeleženih plavom olovkom.

Sve je bilo odlučeno, čak i uniforma, koju su sačinjavale crne pantalone i bela majica – ne računajući subotu, kada smo svi morali da nosimo farmerke. „To je ponižavajuće za ženu tvog iskustva. Ti si frizerka, a ne početnica, Džini“, rekao je Glen kasnije. Bilo kako bilo, to je značilo da, većinom dana, ne moram da odlučujem šta da obučem – ili šta da radim. Nije bilo muke.

Glena su svi obožavali. Subotom je dolazio po mene da bi se naslonio na sto da razgovara sa Lesli. Moj Glen je znao tako mnogo. Sve o poslovnoj strani stvari. I umeo je da zasmije ljude čak i kada govori o ozbiljnim stvarima.

„Muž ti je strašno pametan“, rekla bi Lesli. „I tako zgođan. Prava si srećnica, Džin.“

Oduvek sam imala utisak da ne može da veruje kako je Glen izabrao mene. Katkada nisam mogla ni ja. On bi se nasmejao kada bih to rekla i privukao me sebi. „Ti si sve što želim“, rekao bi. Pomagao mi je da vidim stvari onakve kakve jesu. Valjda mi je pomagao da odrastem.

Kada smo se venčali, nisam imala ni blagu predstavu o novcu i vođenju domaćinstva, pa mi je Glen svake nedelje davao pare za održavanje kuće i svesku da zapisujem sve troškove. Onda bismo seli i on bi obračunao iznose. Svašta sam naučila od njega.

Kejt ponovo govori, ali promakao mi je početak. Nešto u vezi s nekim „dogovorom“, i pominje novac.

„Izvinite“, kažem, „načas sam potpuno odlutala.“

Ona se strpljivo osmehuje i opet se naginje napred. „Znam koliko vam je ovo teško, Džin. Što su vam novinari danonoćno na pragu. Ali iskreno, jedini način da ih se

otarasite jeste da date intervju. Onda će svi izgubiti interesovanje i ostaviće vas na miru.“

Klimam glavom da joj stavim do znanja da slušam, ali ona se sva uzbudi, misli da pristajem. „Sačekajte“, kažem, pomalo u panici. „Ne kažem ni da hoću ni da neću. Moram da razmislim o tome.“

„Rado ćemo vam dati honorar – da vam nadoknadimo izgubljeno vreme i pomognemo u ovom teškom trenutku“, kaže ona brzo. Smešno je, zar ne, kako svi pokušavaju da ulepšaju stvar. Nadoknaditi! Hoće da kaže da će mi platiti da se izbrbljam, ali ne želi da rizikuje da me uvredi.

Dobijala sam mnogo ponuda tokom vremena, novac kakav se dobija na lutriji. Treba da vidite pisma koja su mi novinari proturali kroz prorez za poštu. Da pocrvenite koliko su neiskrena. Ipak, valjda je i to bolje od uvredljivih i pretećih pisama koja su nam slali.

Ponekad ljudi iscepaju iz novina neki članak o Glenu pa napišu ČUDOVIŠTE velikim slovima i žestoko ispodvlače. Katkada podvuku tako snažno da im olovka prođe kroz stranicu.

U svakom slučaju, novinari rade suprotno. Ali i oni su mi, zapravo, isto tako odvratni.

„Poštovana gospođo Tejlor“ – ili katkada samo „Džin“ – „nadam se da mi nećete zameriti što vam pišem u ovako teškom trenutku, bla, bla, bla. O vama se mnogo pisalo, ali mi bismo voleli da vam damo priliku da ispričate svoju stranu priče. Bla, bla, bla.“

Glen ih je čitao nekim svojim smešnim glasom, pa smo se smejali, a onda bih ih ja stavila u fioku. Ali to je bilo dok je on još bio živ. Ovu ponudu nisam imala s kim da podelim.

Ponovo obaram pogled i gledam u čaj. Već se ohladio i na površini ima malo skrame. To je ono punomasno mleko koje

Glen isključivo traži. Koje je tražio. Sada mogu da kupim s manje masti. Smešim se.

Kejt, koja mi naširoko prodaje priču o tome kako su njene novine osećajne i odgovorne i sâm bog zna šta još, tumači moj osmeh kao još jedan povoljan znak. Nudi se da me odvede u neki hotel na dve-tri noći: „Da bismo pobegele od ostalih novinara i silnog pritiska“, kaže. „Da malo predahnете, Džin.“

Mislim da mi treba predah.

Kao na mig, začuje se zvono na ulaznim vratima. Kejt proviri kroz čipkane zavese i procedi kroz zube: „Dođavola, Džin, napolju je neki tip iz lokalne TV stanice. Budite mirni i otići će.“

Radim šta mi se kaže. Kao i obično. Vidite, ona preuzima tamo gde je Glen stao. Kao glavna. Samo što je, naravno, i ona iz štampe. O, bože, ovde sam s neprijateljem.

Okrećem se da nešto kažem, ali opet se oglašava zvono, a preklopac na prorezu za poštu podiže se uz zveket. „Gospođo Tejlor? Džim Vilson iz *Kapital* TV-a. Ako biste mogli samo nakratko. Samo da na brzinu porazgovaramo. Jeste li tu?“

Kejt i ja sedimo i gledamo se. Ona je vrlo napeta. Neobično je videti nekoga drugog kako proživljava ono što ja proživljavam dva-tri puta na dan. Želim da joj kažem kako sam naučila da samo budem mirna. Ponekad čak i prestanem da dišem kako bi pomislili da u kući nema žive duše. Ali Kejt ne može da sedi mirno. Zatim vadi mobilni.

„Hoćete li telefonirati nekom prijatelju?“, pitam u pokušaju da prekinem napetost, ali me, razume se, tip s televizije čuje.

„Gospođo Tejlor, znam da ste tu. Molim vas, dođite na vrata. Obecavam da će trajati samo trenutak. Samo bih da razgovaram s vama. Želimo da vam damo platformu...“

Kejt iznenada vikne: „Odjebi!“, a ja se zagledam u nju. Glen nikada ne bi dozvolio ženi da kaže tako nešto u njegovoj kući. Ona me pogleda i nemo usnama oblikuje reč „Izvinite“, a onda stavlja prst na usne. A čovek s televizije zaista odjebe.

„Pa, to očito pali“, kažem.

„Izvinite, ali to je jedini jezik koji razumeju“, kaže ona i nasmeje se. Smeje se lepo, iskreno, a ja u poslednje vreme nisam čula mnogo smeha. „E sad, hajde da se dogovorimo za ovaj hotel pre nego što se pojavi još neki novinar.“

Samo klimam glavom. U hotelu sam poslednji put bila kada smo Glen i ja, pre nekoliko godina, otišli u Vitstabl na vikend. Dve hiljade četvrte. Za petnaestu godišnjicu braka.

„Ovo je važan događaj, Džini“, rekao je on. „Duže nego što dobije većina oružanih pljačkaša.“ Voleo je da se šali.

Bilo kako bilo, Vitstabl nam je bio na samo sat vožnje od kuće, ali odseli smo u jednom prelepom hotelu na obali mora, jeli fensi prženu ribu i pomfrit i šetali se po šljunkovitoj plaži. Uzimala sam sa zemlje pljosnate kamenčiće za Glenu, a on je bacao žabice preko talasâ i zajedno smo brojali koliko će puta odskočiti. Čulo se kako zveče jedra na jarbolima čamčića i vetar mi je šibao i mrsio kosu, ali mislim da sam bila istinski srećna. Glen nije mnogo govorio. Samo je želeo da se šetamo, a meni je bilo drago što mi poklanja malo pažnje.

Vidite, Glen je zapravo nestajao iz mog života. Bio je tu ali i nije, ako znate šta hoću da kažem. Više mu je računar bio žena nego ja. Po mnogo čemu, kako se ispostavilo. Imao je kameru tako da ljudi mogu da ga vide i da on vidi njih dok razgovaraju. Pod osvetljenjem na tim stvarčicama svi liče na mrtvace. Na zombije. Samo sam ga ostavljala tome. Njegovim glupostima.

„Šta radiš na tome čitavo veče?“, upitala bih, a on bi sle-gnuo ramenima i rekao: „Samo razgovaram s prijateljima. Ništa naročito.“ Ali umeo je satima to da radi, šta god bilo posredi. Satima.

Ponekad bih se noću probudila a on ne bi bio tu, pored mene u postelji. Čula bih kako nerazgovetno govori u gostin-skoj sobi, ali znala sam da ne treba da ga uznemiravam. Nije se radovao mom društvu kada je na računaru. Kada sam mu nosila kafu morala sam da pokucam pre nego što uđem. Govorio je da se trgne kada neočekivano uđem u sobu. Zato bih pokucala, a on bi isključio ekran i uzeo šolju od mene.

„Hvala“, rekao bi.

„Ima li šta zanimljivo na računaru?“, upitala bih.

„Ne“, odgovorio bi. „Samo uobičajeno.“ Kraj razgovora.

Ja nikada nisam koristila računar. To je bilo isključivo njegovo područje.

Ali mislim da sam oduvek znala da se tamo nešto događa. Tada sam to počela da zovem njegovim glupostima. Što je značilo da mogu o tome da govorim naglas. Njemu se to nije dopadalo, ali zaista nije mogao ništa da kaže, zar ne? Bila je to tako bezazlena reč. Gluposti. I nešto i ništa. Ali nije bilo ništa. Bila je poganština. Stvari koje niko ne treba da vidi, a kamoli da plaća da bi gledao.

Kada ih je policija pronašla na njegovom računaru, Glen mi je rekao da nije on.

„Pronašli su neke stvari koje nisam skidao – gadosti koje jednostavno dospeju na hard-disk kada gledaš nešto drugo“, reče. Nisam znala ništa ni o internetu ni o hard-diskovima. To može da se dogodi, zar ne?

„Gomilu tipova nepravedno optužuju, Džini“, reče. „Toga svake nedelje ima u novinama. Ljudi krađu kreditne